

(НИН, 13.5.2010)

Лична карта садашње Босне направљена је у америчкој ваздухопловној бази, оверила су је тројица лидера са подручја бивше Југославије док су их пажљиво посматрали водећи светски државници, Бил Клинтон, Џон Мејџор и Франсоа Митеран. Босну и Херцеговину каква данас постоји могли би да укину двојица њених држављана јеврејске и ромске националности, који су донедавно били непознати широј јавности. Њихова националност је битна јер је читавачка прича о неопходној промени дејтонског устава почела када је Јакобу Финцију и Дерву Сејдићу саопштено да се не могу кандидовати за Председништво БиХ пошто то право имају само припадници три конститутивна народа. Финци, босански амбасадор у Швајцарској, и Сејдић, председник удружења Еуро Ром, тужили су БиХ Европском суду за људска права, који је осудио БиХ због дискриминације и наложио промену Устава.

Познаваоци босанских неприлика уверени су да је читав случај Финци, Сејдић против БиХ интеллигентан и веома вешт потез бошњачких лидера против права српских и хрватских грађана јер је тешко поверовати да би амбасадор било које земље тужио сопствену земљу и то због дискриминације. Свакоме ко живи ван Босне је јасно да се одлуком Европског суда за људска права штите основне вредности демократског друштва, али су држављани БиХ српске и хрватске националности некако уверени да је укидање националних кључева и увођење принципа један грађанин, један глас, у интересу најбројнијег народа, који је чак и уз механизме заштите права конститутивних народа успео да изабере хрватског члана Председништва, којег не подржава око 90 одсто Хрвата у БиХ. Финци и Сејдић су, свеједно, покренули механизам који се тешко може зауставити док Босна не добије нови устав, а Балкан нови однос снага.

Председница Међународне кризне групе Луиз Арбур и члан управе те групе Весли Кларк оценили су у заједничком тексту објављеном у часопису *Форин полиси* да је будућност БиХ неизвеснија него икад од 1995. године и закључили да би приступање БиХ НАТО могло стабилизovati земљу. Текст челника Међународне кризне групе само јавности презентује оно што се дешава у дискретном дипломатском мерењу дужине штапова и шаргарепа на компликованој релацији Вашингтон, Брисел, Београд, Сарајево *via* Бањалука. Такву комуникацију можда најбоље осликава веома занимљив догађај са недавног србијанско-босанског састанка у Истанбулу, када је Харис Силајџић изненада и без образложења напустио разговоре. И док се све ближило дипломатском скандалу, Силајџић се вратио на састанак уз образложење да га је у међувремену звала америчка

државна секретарка Хилари Клинтон па је морао да узврати позив. Госпођа Клинтон ме је замолила да пренесем поздраве председнику Тадићу, рекао је наводно Силајџић.

„Показало се да је осмишљена америчка политика, коју је посредно заступала Турска, дала резултате, као и да је Шпанија добар мост за балканске завађене елите. Они су истерали Тадића на чистину који је до тада тврдио да нема утицаја на Додика. До захлађења односа између Тадића и Додика је, међутим, дошло пре истанбулске декларације јер је Додик пре тога дао зелено светло на процес придруживања НАТО“, оцењује директор Центра за етничке односе Душан Јањић.

У наредном периоду Београд и Сарајево ће се приближавати брзином којом се Београд буде удаљавао од Бањалуке, тако би могла да гласи поједностављена, али не превише поједностављена формула нових односа на Балкану. Тадић је већ раније успоставио солидне односе са лидером највеће странке у БиХ, СДА Сулејманом Тихићем, чиме је Силајџића пред међународном заједницом означио као лидера који опструише регионалну сарадњу. И уз помоћ традиционалних пријатеља са Босфора, који су размишљали да признају Косово скоро 24 часа, натерао Силајџића на дијалог са Србијом.

Иако се јунска конференција у Сарајеву најављује као историјски догађај за Балкан, тај скуп ће бити посвећен Косову или прецизније односима Београда и Приштине, али ће пре сарајевског скупа бити одржан састанак у Мадриду који би могао да буде од велике важности за Босну.

„Београду па и Загребу је Босна постала једна од главних препрека за европске интеграције, јер америчка администрација жели да затвори то поглавље у свом балканском ангажману и да очува стабилну, јединствену БиХ. Србија је зато, кроз резолуцију о Сребреници, политички изоловала Додика, очекује се да утиче на српске лидере да буду флексибилнији у бутмирском процесу (доношење новог устава), као и да у предстојећим изборима дискретно, преко медија и финансијски, подржи уједињену опозицију и укључивање бившег председника РС Драгана Чавића у њене редове“, оцењује веома добро обавештен аналитичар из Вашингтона Обрад Кесић, који сматра да би отворено конфронтирање са Додиком било контрапродуктивно за Тадићеву владу.

Иако је већ у јавности створено уверење да је због резолуције о Сребреници и увођења Турске у улогу супервизора односа Београда и Сарајева дошло до хлађења односа

између Тадића и Додика, сасвим озбиљан саговорник сматра да се прво догодило хлађење односа па је Београд растерећено ушао у приближавање Сарајеву. Разлози за промену стратегије или редукцију братске љубави су, наводно, тривијалније природе и тичу се сукоба пословних лобија унутар двеју влада јер су, опет наводно, бизнисмени блиски Додикку купили једну значајну компанију у Србији, коју није требало купити, а једна маркетиншка кућа, која је у РС ушла на таласу братске љубави, почела да испоставља неприродно високе фактуре државним компанијама. Из дипломатских извора се може чути да је Додика посебно погодило када је сазнао да обавештајне службе Србије уступају информације о њему америчким партнерима, али представници власти те информације одбацују као сасвим неозбиљне јер српске службе не могу да знају ништа што већ не знају западњаци. Од истих извора се може чути да је Додик, охрабрен сјајним односима са Тадићем, изгубио компас и својим неодмереним наступима и претњама приморао владу у Београду да му пошаље јасну поруку да не може да се коцка у име Србије.

„Односи Тадића и Додика би ускоро могли да буду веома слични као односи Милошевића и Караџића у време када је требало прихватити Венс-Овенов план. Тада су обојица испали губитници, а у овом предстојећем сукобу ми делује да Додик има већи маневарски простор“, оцењује Јањић.

У међувремену, у америчком Конгресу се очекује усвајање закона којим би се обезбедио имунитет за високог представника у БиХ и његовог заменика (у Босни је већ постигнуто јединство у уверењу да је најмоћнији човек у земљи, заменик високог представника, Американац Рафи Грегоријан) пред америчким судовима. Тај закон је настао након што се суд у Сан Франциску прогласио надлежним у случају једног радника у канцеларији Високог представника који је остао без посла. Да би постала кандидат за ЕУ, Босна би морала да остане без високог представника. Судаћи по закону који је већ прошао на Спољнополитичком комитету Конгреса, на кандидатуру ће БиХ мало причекати.

Тачке спајана

- Регионална сарадња као услов за европске интеграције
- Заједнички економски интереси

Балкански троугао

Пише: Батић Бачевић
петак, 14 мај 2010 21:01

– Босна и Херцеговина је једина екс-ју земља која није признала Косово

– Обе бошњачке странке су у влади Србије.

Тачке раздвајања

– Република Српска (све странке из Сарајева залажу се укидање или обесмишљавање РС)

– Игнорисање злочина над босанским Србима

– БиХ у НАТО пакту

– Генерал Ратко Младић на слободи.

Из хрватског угла

Управо зато што су хрватске националне идеологије полагале право не само на ужу Хрватску, Далмацију и Славонију, него и на Босну и Херцеговину, а српске на цијели штокавски простор, националистички сукоби у 20. стољећу могу се свести на борбу за превласт у Босни и Херцеговини. Зато је не само признање цјеловите Босне и Херцеговине са стране Хрватске и Србије, него и одустајање од њеног подривања и уништавања, нужан увјет и угаони камен за мир и добре односе не само између ове три државе, него опћенито у балканској регији. Далеко смо од тог циља, без обзира на то што је цјеловитост БиХ на устима свих овдашњих политичара који претендирају на „проеуропске“ позиције. Неки од њих то кажу, али заправо спријечавају. Дакако, одустајање од цијепања БиХ није једини увјет за боље односе у трокуту Београд–Загреб–Сарајево. Али, без њега су сви други недостижни, те се нипошто не могу остварити билатералном сурадњом Београда и Загреба на штету Сарајева или било којег другог средишта у балканском простору, истиче Иво Банац, професор

Балкански троугао

Пише: Батић Бачевић
петак, 14 мај 2010 21:01

историје на Јејлу.